

Krassen van een Gooise kijker

Jaren geleden is een schrijflijster (Turdus scripsi) op de zandbult die wij het Gooi noemen actief geweest. Dit familielid van mij heeft indertijd helaas het steeds vruchtbaarder wordende biotoop verlaten. Ik heb zijn plaats ingenomen. Penlijster (Turdus penna) is mijn naam.

Op de korrel

Als vogel mag je je tegenwoordig in Nederland wel gelukkig prijzen. Al dat romantisch ge-neuzel over die goede oude tijd gold niet voor hen. Voordat een-den het vroeger in de gaten hadden werd hun nek omge-draaid in een eendenkooi en gingen zij letterlijk de pijp uit. Ganzen werden met ganzen-roeren bestookt en de gelukki-gen (?) wisten te ontkomen, waarvan sommigen letterlijk voor de rest van hun leven een loodzwaar gevoel over hielden. Weliswaar is het lood in de jaren negentig van de vorige eeuw vervangen door staalhagel, maar voor jachtvogels was dat lood om oud ijzer. Roofvogels die de jachtvogels zouden bela-gen werden te vuur en te zwaard vervolgd. Op de nesten waren jonge vogels ook al niet veilig voor mensen. Jonge spreeuwen (dotters) werden uit speciaal hiervoor aangebrachte neststenen of kruiken geplukt om te worden geconsumeerd. Ganzen, goudplevieren en kwartels en kleine zangvogels werden met netten gevangen, of zoals zijzen met lijn gevan-gen (sijsjeslijmers). Voor hout-snippen hingen zogenaamde flouwen tussen de bomen. Lijsters en kemphanen werden met strikken belaagd. Eieren van grutto's, tureluurs, kemphanen en Kieviten werden bij duizen-den geraapt. Uit meeuwenkolo-nies werden eieren verzameld die naar beschuifabrieken gin-gen.

Hoe is dit alles veranderd. Er is een soort zorgplicht voor onze

gevederde vrienden ontstaan. Diverse wetten die als bescher-ming dienden volgden elkaar op. Het sluitstuk vormt de in-middels aangenomen Flora- en Faunawet en de daaruit voort-vloeiende Algemene Maatrege-len van Bestuur (AMB's), al valt op die wet nog wel het een en ander af te dingen. Verder lijkt de bescherming in reservaten, natuurmonumenten, vogel-richtlijngebieden en andere ter-reinen met fraaie namen ook goed geregeld te zijn. Dat bij de rijksoverheid, die toch het voor-beeld zou moet geven, soms andere belangen lijken te preva-leren blijkt uit de gelukkig on-langs door de Tweede Kamer afgeschoten plannen voor een windmolenpark bij de Afsluitdijk in de Waddenzee. Buiten die gebieden gebeurt er nog van alles.

De private bescherming lijkt be-ter geregeld. Soorten staan op de Rode of Blauwe lijst en voor een aantal van hen zijn speciale soortbeschermingsplannen op-gesteld. Hoogspanningslei-

dingen worden van markering voorzien, raamstickers worden aangebracht. Voor individuele hulp kunnen vogels tegenwoor-dig rekenen op een scala aan mogelijkheden. Nestbescher-mers houden vee weg van kwetsbare nesten.

Wintervoeding, vaak te vroeg ingezet, helpt ze door moeilijke periodes. Voor hollenbroeders is er een wereld aan nestkasten-aanbod. De koolmees heeft zich daarin door het eenzijdige aan-bod van een dominante positie weten te verzekeren. Torenval-ken kunnen in vrijwel boomloze gebieden gaan broeden, waarin zij anders nooit een kans kre-gen. De keerzijde van de me-daille is dat in die cultuurstap-pes vrijwel geen veldmuizen meer voorkomen en jonge weidevogels het haasje zijn.

Kunstwanden voor oever-zwaluwen, nestpijpen voor bergeenden, broedeilandjes voor visdieven, nestvloten voor zwarte sterns, in de Winkel van Sinkel is alles te koop. Het boekje "Vogels onder dak" was een bestseller.

Dierenambulances staan klaar om verweesde en gewonde vo-gels naar vogelasielen te ver-voeren. Het begrip intrinsieke waarde is ook al ergens opge-doken. Zijn we in sommige op-zichten niet aan het frutselen in de marge en schieten we dan niet te ver door? De mens wikt, de natuur beschikt.

PENLIJSTER